

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 11

Fylke: Buskerud

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Uvdal

Emne: Ymse attaatfor

Bygdelag: Kyrkjebygda

Oppskr. av: Anna Damuelsen

Gard: Grøtjorden

(adresse): Skogheim Uvdal

G.nr. 61 Br.nr. 5.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. Eiga røynsle

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

Forskjellige Røtter.

1.

Kvekerøtter som bli grave opp om vaaren onder vaar-
onna er det einaste blags røta me kjenne til har vore
b ruka her i bygde. Kvekerot var og er bruka .

Det er no ikkje alle som er so passige, men
dei som bruka "kviku" me kall ~~e vart~~ ^{dei} sjulde i kalt vatn,
so hang dei-til dei turka paa , so aat kjyrene dei slik
som dei var med stort begjer.

I tide før og etter arhundreskifte var det vanleg at
dei som berre hadde ei kjyr og om vaaren helt paa o vart
forlause, fek løv o renske for "kviku" i aakran hos bøn-
dan. Dei siste vilde bli kvitt kviku , og dei som var
forlause henta kviku i teinevis og bar heim. Kviku vart
rekna for godt for.

II. Tang og Tare.

Tang og tare har me sjølsagt ikkje her uppi fjellbyg-
da, so det fell burt. III. Annet for av planter.

Erteris vart rekna for godt for, men det
var lite av slikt her .

IV. Hestemøk.

1.

Hestemøk har nok ikkje vore nytta her i bygda paa 70 aar

2.

Den tiden lot det krøttera sleppe ut or fjøset so dei sjøl kunne staa paa "møkjakoken" og grave i seg hestemøker om det var vanleg_eller berre i nødsaar-har eg ikkje høirt, men helst vart det almindeleg kvart aar.Var heller ikkje ibruk unner siste eller første verdenskrig.

2. ^fog 3.

Dentid dei bruka hestemøk vart den blanda med høimø og kanskje med lite "lettemjøl" eller agner og vatn.Naar ein snakka om aa koke hestemøker var det virkelig koking sier gamle folk, dei kokte isammen hestemøker, agner og potergras og mose. *Dei koke slipt i ei stor gryte ell' kaapaarkjel enten ute i ei "eise" ell' i "ellhuse" (Byggeskuse)*

V Sørpefor.

1.

~~Det der kaller sørpe er sikkert det samme som mæ kalle~~

1-2

~~for bløitefor~~ Sørpefor ellet "byttemat" kalle somme detblir her laga serskilt for hver ku i trebøtter, sjølve sørpa bli ikkje kokt, men "løgen" ein slaar oppa ~~de~~ blandingen av høimø, lauv ,agner o.s.v.

3.

Naar sørpa skal serveres renner ein av det kalle vatnet og slaar paa ei lita dogg med varmt vann ,saa blanner ein neri her og der noen never med "lettmjøl" eller det mjøl ein har . Sørpa bruka mor alltid lonka, men dei fleste tar det vist ikkje so nøie.

4.

Rognebær vart og nytta, men dei fek ~~de~~ slik dei er. Ellers vert rognebær no samla til høns.

5.

Drank fraa brennerier har me ikkje her.

6.

~~Bunfall~~ etter ølbrygging har me ikkje lenger, det er slutt paa ølbryggign no .

7

Laag koka paa potetgraskvekerøtter o.s.v. bruka dei til ganske nyleg aa slaa paa groft for for aa bløite det i ein stor treholk. Dei har no mest sløtta med det .

VI. Fiskeavfall.

Om fiskeavfall her eg ikkje noko ana aasdrive
eld' at her kan ikkje dyra faa ~~so~~ av den slagen, uten
det ein og annen gang henner at det gaar an aa faa
kjøpt eimtønne med sild-som er blit fordervet eller
ikke er god.

Det er da salt sild og den blir ret og slett
tat up av tønna og slengt borti kupa til klyrene.

7.

Kjyra faar mat 4 ganger om dagen der dei endaa bruker
"meddagsstarv". Men no er det slutt med det mest aaver heile byg
heile bygde. Før fekk dei ein fordødd kl. kl. 7, daa
vart dei mjølka so fekk dei "bytematen", ei bytte kvar
kjyr. Det vart rekna for eit maaltid. So vart dyran
vatna, so fekk dei win fordøtt kl. $\frac{1}{2}$ 11. (maaltid nr. 2)
Kl. 3 e.m. fekk dei det bløite foret so vart dei vatna
att i byttu der dei ikkje hadde trøa. So var siste starve
kl. $\frac{1}{2}$ 8 ell' 8 om kvellen. No har dei fleste slutta med
"meddagsstarve" og somme gaar tidlegare ut tilkvells.
Paa fleire steer i bygde har dei no faat heil ell'
halv automater, men i maange fjøs har dei endaa ikkje
faatt innlagd vatten eingang.

Slutt.

3846

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING